

Cauza C-535/18

Rezumatul cererii de decizie preliminară întocmit în temeiul articolului 98 alineatul (1) din Regulamentul de procedură al Curții de Justiție

Data depunerii:

16 august 2018

Instanța de trimitere:

Bundesverwaltungsgericht (Germania)

Data deciziei de trimitere:

25 aprilie 2018

Reclamanți:

IL și alți 12 reclamanți

Pârât:

Land Nordrhein-Westfalen

Obiectul procedurii principale

Protecție jurisdicțională împotriva unor proiecte publice de construcții

Obiectul și temeiul juridic al trimiterii preliminare

Interpretarea dreptului Uniunii, articolul 267 TFUE

Întrebările preliminare

1. Articolul 11 alineatul (1) litera (b) din Directiva 2011/92/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 13 decembrie 2011 privind evaluarea efectelor anumitor proiecte publice și private asupra mediului (denumită în continuare: „Directiva EEM”) trebuie interpretat în sensul că este compatibilă cu acesta o dispoziție națională potrivit căreia un reclamant care nu este o asociație recunoscută de mediu poate solicita anularea unei decizii din cauza unui viciu de procedură numai atunci când viciul respectiv l-a privat personal de posibilitatea legală de participare la procesul de luare a deciziilor?

2. a) Articolul 4 alineatul (1) litera (a) punctele (i)-(iii) din Directiva 2000/60/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 23 octombrie 2000 de stabilire a unui cadru de politică comunitară în domeniul apei, astfel cum a fost modificat ultima dată prin articolul 1 din Directiva 2014/101/UE a Comisiei din 30 octombrie 2014 (JO L 311 p. 32, denumită în continuare: „Directiva-cadru privind apa” sau „DCA”) trebuie interpretat în sensul că nu prevede numai un criteriu de fond, ci include, de asemenea, cerințe privind procedura de autorizare administrativă?

b) În cazul unui răspuns afirmativ la întrebarea a):

Participarea publicului în sensul articolului 6 din Directiva EEM trebuie să se refere în mod obligatoriu la documentația de evaluare cu privire la domeniul apei în sensul de mai sus sau se permite o diferențiere în funcție de data întocmirii documentului și de complexitatea acestuia?

3. Noțiunea de deteriorare a stării unui corp de apă subterană de la articolul 4 alineatul (1) litera (b) punctul (i) din DCA trebuie interpretată în sensul că există o deteriorare a stării chimice a unui corp de apă subterană de îndată ce, din cauza proiectului, s-a depășit cel puțin un standard de calitate a mediului, pentru un anumit parametru, și că independent de acest aspect, atunci când concentrația unui poluant a depășit deja pragul determinant, orice altă creștere (măsurabilă) a concentrației constituie o deteriorare?

4. a) Luând în considerare efectul său obligatoriu (articolul 288 TFUE) și garantarea protecției jurisdicționale efective (articolul 19 TUE), articolul 4 din DCA trebuie interpretat în sensul că toți membrii publicului afectat de un proiect care pretind că aprobarea proiectului le încalcă drepturile, sunt împuterniciți să invoce în instanță și încălcări ale interdicției deteriorării și ale obligației de îmbunătățire prevăzute de legislația în domeniul apei?

b) În cazul unui răspuns negativ la întrebarea a):

Având în vedere finalitatea articolului 4 din DCA, această dispoziție trebuie interpretată în sensul că, în orice caz, reclamanții care, în scopul alimentării cu apă pentru uz privat, exploatează fântâni domestice în imediata apropiere a șoselei planificate, pot să invoce în instanță încălcări ale interdicției deteriorării și ale obligației de îmbunătățire prevăzute de legislația în domeniul apei?

Dispozițiile de drept al Uniunii invocate

Directiva 2011/92/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 13 decembrie 2011 privind evaluarea efectelor anumitor proiecte publice și private asupra mediului, în special articolele 6 și 11

Directiva 2000/60/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 23 octombrie 2000 de stabilire a unui cadru de politică comunitară în domeniul apei, în special articolul 4

Directiva 92/43/CEE a Consiliului din 21 mai 1992 privind conservarea habitatelor naturale și a speciilor de faună și floră sălbatică, în special articolul 6

Dispozițiile naționale invocate

Legea federală privind regimul apelor (Wasserhaushaltsgesetz, denumită în continuare „WHG”), în special articolele 27 și 47

Regulamentul privind protecția apelor subterane (Grundwasserverordnung, denumită în continuare „GrwV”), în special articolele 7 și 9

Legea privind evaluarea efectelor asupra mediului (Gesetz über die Umweltverträglichkeitsprüfung, denumită în continuare „UVPG”), în special articolele 6 și 9

Legea privind procedura administrativă – Verwaltungsverfahrensgesetz, denumită în continuare „VwVfG”), în special articolele 46 și 75

Legea privind instanțele administrative (Verwaltungsgerichtsordnung, denumită în continuare „VwGO”), în special articolele 42 și 113

Legea privind căile de atac în materie de mediu (Umweltrechtsbehelfsgesetz, denumită în continuare „UmwRG”), în special articolele 1-4

Prezentare succintă a situației de fapt și a procedurii

- 1 Reclamanții contestă decizia Bezirksregierung Detmold (administrația districtului Detmold, denumită în continuare: „autoritatea de aprobare”) din 27 septembrie 2016, prin care, la cererea Landesbetrieb Straßenbau Nordrhein-Westfalen (Regia autonomă Drumuri din landul Renania de Nord-Westfalia, denumită în continuare: „inițiatorul proiectului”), s-a stabilit planul de construcție a unei șosele de legătură cu autostrada în apropiere de Bielefeld, (așa-numita „decizie de aprobare a planului”, prin care se stabilește eligibilitatea proiectului din toate punctele de vedere prevăzute de dreptul administrativ). Tronsonul de drum vizat de această decizie are o lungime de aproximativ 3,7 km. Proiectul de construcție de drumuri intră în domeniul de aplicare al Directivei 2011/92.
- 2 Reclamanții sunt particulari care dețin terenuri în zona vizată de proiect. Opt dintre reclamanți sunt afectați de măsurile de expropriere, mai precis, proiectul în sine sau măsurile compensatorii prevăzute de legislația privind protecția naturii vizează diferite cote din terenurile acestora. Trei dintre reclamanții afectați de măsuri de expropriere urmează să își piardă casele, alții invocă periclitarea mijloacelor de subzistență. O parte dintre reclamanții afectați de măsurile de

expropriere se tem și că le vor fi inundate terenurile. Zece dintre reclamanți dețin fântâni pentru alimentarea cu apă în scop privat. Aceștia se tem de poluarea apei. Aproape toți reclamanții invocă motive legate de poluarea fonică.

- 3 Documentația proiectului a fost afișată public în perioada 30 august – 29 septembrie 2010. În anunțul din 21 august 2010, anterior afișării, au fost menționate anumite documente, care nu au inclus însă documente privind protecția fonică și măsurile de drenare planificate. Toți reclamanții au formulat obiecții.
- 4 După evaluarea rezultatelor anchetei, inițiatorul proiectului a stabilit diferite modificări ale planurilor, care s-au referit în special la drenare. S-a planificat așadar ca pe o porțiune din șoseaua proiectată, apa pluvială să fie direcționată către pânza freatică. În rest, drenajul șoselei se efectuează în trei puncte prin direcționarea în apele determinate concret.
- 5 Documentația de proiectare modificată a fost afișată public în perioada 19 mai-18 iunie 2014. În anunțul anterior, din 10/11 mai 2014, au fost menționate din nou diferite documente, dar nu s-a făcut trimitere la analiza tehnică modificată cu privire la apă. Din nou, toți reclamanții au formulat obiecții.
- 6 Prin decizia atacată, autoritatea de aprobare a permis inițiatorului proiectului să direcționeze apa pluvială de pe suprafața șoselei către trei ape sau către pânza freatică, acest permis fiind revocabil în orice moment. Decizia conține numeroase prevederi accesorii menite să asigure protecția apelor.
- 7 Anterior emiterii deciziei de aprobare a planului nu s-a efectuat nicio evaluare documentată a cerințelor prevăzute la articolul 4 din Directiva 2000/60 sau în dispozițiile de transpunere a acestuia în dreptul național, respectiv articolele 27 și 47 din WHG. Cu toate acestea, în decizia de aprobare a planului se stabilește în rezumat că nu se preconizează ca proiectul să aibă nici efectul de deteriorare a stării corpului de apă de suprafață și nici pe cel al deteriorării corpului de apă subterană. Prin urmare, proiectul nu ar încălca articolul 4 din Directiva 2000/60 coroborat cu articolele 27 și 47 din WHG.
- 8 Autoritatea de aprobare a făcut precizări suplimentare privind evaluarea respectării interdicției de deteriorare și a obligației de îmbunătățire abia în cursul desfășurării procedurii judiciare. Aceasta a prezentat un document în acest sens, fără să îl lege însă în mod formal de conținutul deciziei de aprobare atacate. În acest document, se descriu corpurile de apă afectate și se evaluează efectele proiectului asupra indicilor de calitate ale acestora. Autoritatea de aprobare și-a justificat modul de a proceda precizând că evaluarea referitoare la corpurile de apă s-a realizat deja în cadrul procedurii de aprobare a planului, dar aceasta nu a fost documentată.
- 9 Ca urmare a ședinței din 17 și 18 aprilie 2018, Bundesverwaltungsgericht [Curtea Administrativă Federală] a concluzionat că decizia de aprobare atacată este afectată de o eroare de apreciere în ceea ce privește selecția traseului, care va

conduce la constatarea caracterului ilicit și nerealizabil al deciziei de aprobare a proiectului. Această eroare a fost precizată într-o ordonanță separată.

Prezentare succintă a motivării trimiterii preliminare

- 10 Întrebările formulate sunt pertinente, în pofida faptului că Bundesverwaltungsgericht consideră că decizia atacată este nelegală deja din cauza erorii de apreciere menționate anterior. Potrivit procedurilor germane de drept administrativ, această eroare nu produce efectul anulării deciziei, ci poate fi remediată în cadrul unei proceduri complementare. Astfel, Bundesverwaltungsgericht nu poate lăsa fără răspuns întrebările care fac obiectul cererii de decizie preliminară adresate Curții, ci trebuie să examineze în mod cuprinzător legalitatea deciziei de aprobare a proiectului.
- 11 Cu privire la prima întrebare

Bundesverwaltungsgericht consideră că anunțurile din 21 august 2010 și din 10/11 mai 2014 sunt eronate, întrucât, astfel cum prevede dreptul național în completarea dreptului Uniunii, publicul nu a fost informat suficient cu privire la documentele pertinente referitoare la efectele proiectului asupra mediului. În primul anunț, a lipsit trimiterea la documentele referitoare la zgomot și la apă, iar în al doilea anunț nu s-a făcut referire la documentul tehnic modificat referitor la apă. Textul anunțului creează de asemenea iluzia enumerării exhaustive a tuturor documentelor.
- 12 Cu toate acestea, în temeiul dreptului național, viciul de procedură nu conduce la anularea deciziei de aprobare a proiectului sau la stabilirea caracterului său ilicit, deoarece, în opinia instanței, acestea nu au influențat în mod vădit adoptarea deciziei pe fond. În cazul în care - precum în speță - acțiunea este introdusă de un reclamant individual, prezintă relevanță numai dacă acesta a fost privat *personal* de posibilitatea prevăzută de lege de a participa la procesul de luare a deciziilor. Un astfel de participant nu poate însă pretinde încălcarea drepturilor procedurale ale altor membri ai publicului interesat.
- 13 În schimb, în cazul asociațiilor de mediu, regimul juridic aplicabil este unul diferit. Acestea pot invoca restrângerea drepturilor procedurale ale publicului interesat.
- 14 Bundesverwaltungsgericht consideră că această reglementare este compatibilă cu articolul 11 alineatul (1) litera (b) din Directiva 2011/92 pentru următoarele motive:
- 15 În Hotărârea din 7 noiembrie 2013, Gemeinde Altrip și alții (C-72/12, EU:C:2013:712, punctul 49), Curtea a precizat că, în mod incontestabil, nu orice viciu de procedură produce în mod necesar consecințe de natură să afecteze soluția conținută în decizia atacată. Așadar, obiectivul directivei de a conferi publicului interesat un acces amplu la justiție nu ar fi compromis dacă dreptul

unui stat membru ar prevedea că un reclamant care se întemeiază pe un viciu de această natură ar trebui să fie considerat ca nefiind vătămat în drepturile sale, iar astfel ca nefiind împuternicit să conteste o asemenea decizie.

- 16 Având în vedere precizările restrictive ale Curții, potrivit cărora instanța sesizată cu calea de atac nu poate impune sub nicio formă reclamantului sarcina probei, iar instanța trebuie să decidă pe baza probelor prezentate de autoritățile competente și a documentelor din dosarul cauzei, ținând cont de complexitatea viciului pretins (a se vedea punctul 52 și următoarele din hotărârea citată), legiuitorul german a introdus o normă de diferențiere în UmwRG.
- 17 În opinia Bundesverwaltungsgericht, cerința impusă de Curte, potrivit căreia „instanței judiciare sau organismului vizat [le revine] competența de a verifica dacă [viciul] a lipsit *publicul interesat* de una dintre garanțiile instituite, [...] pentru a-i permite să aibă acces la informație și să fie abilitat să participe la luarea deciziei” (punctul 54 din hotărârea citată; sublinierea noastră) nu se opune reglementării germane. Mai degrabă această reglementare este acoperită de posibilitatea acordată în mod explicit statelor membre la articolul 11 alineatul (1) litera (b) din Directiva 2011/92, de a lua în considerare o încălcare a drepturilor în cadrul dispozițiilor naționale. În acest sens, în contextul din speță, „public interesat” este numai reclamantul individual, iar nu publicul potențial în ansamblu.
- 18 Această abordare se întemeiază și pe jurisprudența Curții, potrivit căreia un stat membru este abilitat să prevadă că anularea unei decizii administrative de către instanța competentă impune încălcarea unui drept subiectiv al reclamantului. Această restricționare nu poate fi însă aplicată asociațiilor de mediu. Acestea trebuie să poată invoca în mod necesar în justiție normele din dreptul național care pun în aplicare legislația Uniunii în materie de mediu, precum și normele din dreptul Uniunii în materie de mediu care au efect direct (Hotărârea Curții din 15 octombrie 2015, Comisia/Germania, C-137/14, EU:C:2015:683, punctele 32 și 92).
- 19 Cu privire la a doua întrebare:
- a) În speță, autoritatea de aprobare a documentat în mod credibil evaluarea respectării interdicției de deteriorare și a obligației de îmbunătățire, prevăzute de legislația în domeniul apei, abia în cursul desfășurării procedurii judiciare. Astfel, se ridică problema dacă articolul 4 alineatul (1) litera (a) punctele (i)-(iii) din Directiva 2000/60 care, potrivit jurisprudenței Curții (Hotărârea din 1 iulie 2015, Bund für Umwelt und Naturschutz Deutschland, C-461/13, EU:C:2015:433), are caracter obligatoriu, conține nu numai un criteriu de fond, ci și o cerință privind procedura de aprobare a autorității administrative. În mod concret, trebuie să se clarifice dacă prezintă relevanță numai faptul că, *în definitiv*, declarația din decizia de aprobare a proiectului, potrivit căreia proiectul nu încalcă articolul 4 din Directiva 2000/60 coroborat cu articolele 27 și 47 din WHG rezultă a fi corectă, chiar dacă anumite documente au fost depuse abia în cadrul procedurii judiciare sau dacă Directiva 2000/60 prevede că respectarea interdicției de deteriorare și a

obligației de îmbunătățire trebuie verificată deja înaintea adoptării deciziei de aprobare, în cadrul unei proceduri administrative transparente, ușor de înțeles pe baza unei documentații corespunzătoare.

- 20 În contextul evaluării efectelor asupra mediului, în sensul Directivei 92/43, Bundesverwaltungsgericht se întemeiază pe jurisprudența Curții (a se vedea de exemplu Hotărârea Curții din 7 septembrie 2004, Waddenvereniging și Vogelsbeschermingvereniging, C-127/02, EU:C:2004:482, punctul 53 și următoarele) și consideră, în jurisprudența sa constantă, că articolul 6 alineatul (3) din directivă conține anumite cerințe impuse procedurii de aprobare. Potrivit acestei jurisprudențe, autoritatea competentă nu poate să realizeze pentru prima oară evaluarea efectelor asupra mediului sau să documenteze pentru prima oară cunoștințele de specialitate abia în cadrul procedurii judiciare.
- 21 Bundesverwaltungsgericht tinde să transpună, cel puțin în principiu, aceste cerințe asupra verificării respectării interdicției de deteriorare, prevăzute de legislația în domeniul apei, pentru a garanta o protecție jurisdicțională efectivă și pentru a evita o supraîncărcare a procedurii judiciare.
- 22 b) În ceea ce privește întrebarea subordonată 2b), Bundesverwaltungsgericht consideră adecvată o diferențiere atât în funcție de momentul întocmirii documentului, cât și în funcție de complexitatea problemelor în materie de legislația în domeniul apei.
- 23 În cazul în care inițiatorul proiectului întocmește un document care conține verificarea îndeplinirii condițiilor prevăzute de Directiva 2000/60, iar acesta este prezentat autorității de aprobare odată cu cererea de aprobare de dezvoltare, de regulă acest document se numără printre „principalele rapoarte” [articolul 6 alineatul (3) litera (b) din Directiva 2011/92] la care trebuie extinsă participarea publicului.
- 24 În ceea ce privește necesitatea unei noi participări a publicului, în cazurile în care documentul prevăzut de legislația din domeniul apei a fost întocmit abia pe baza Hotărârii Bund für Umwelt und Naturschutz Deutschland (EU:C:2015:433), în cadrul unei proceduri de aprobare în derulare, mai precis după participarea publicului, Bundesverwaltungsgericht a diferențiat în funcție de aspectul dacă acest document conține o nouă evaluare a chestiunilor de mediu care depășește în mod semnificativ analizele de până acum.
- 25 Instanța de trimitere a decis și în alte contexte că nu este necesară o nouă participare a publicului atunci când documentația modificată se referă la modificări de detaliu și la o examinare aprofundată a efectelor, fără a modifica conceptul general al proiectării sau a se ajunge la concluzii de apreciere fundamental diferite. În caz contrar, procedura de aprobare, prin care se urmărește în general interese publice considerabile, s-ar întârzia în mod nerezonabil.
- 26 Cu privire la a treia întrebare:

Bundesverwaltungsgericht consideră că interdicția deteriorării se aplică în mod obligatoriu și în ceea ce privește apele subterane [articolul 4 alineatul (1) litera (b) punctele (i)-(ii) din Directiva 2000/60] și că precizările Curții din Hotărârea Bund für Umwelt und Naturschutz Deutschland (EU:C:2015:433, punctul 43 și următoarele), referitoare la deteriorarea unui corp de apă de suprafață se pot transfera și asupra apelor subterane. În continuare, Bundesverwaltungsgericht consideră că obiectul verificării respectării interdicției deteriorării îl constituie corpul de apă în ansamblul său, întrucât la acesta se face referire și la punctul 2.4.5 din anexa V la Directiva 2000/60, la „interpretarea și prezentarea stării chimice a apelor subterane”. Prin urmare, modificările limitate la nivel local nu prezintă relevanță atâta vreme cât nu produc efecte asupra corpului apelor subterane în ansamblu.

- 27 Un aspect care însă nu a fost clarificat încă de Curte, sau cel puțin nu în mod explicit, este caracterul transpozabil al precizărilor din Hotărârea Bund für Umwelt und Naturschutz Deutschland (EU:C:2015:433), în ceea ce privește criteriile de evaluare. La punctul 69 din hotărâre, Curtea a constatat că există o deteriorare a stării unui corp de apă de suprafață în sensul articolului 4 alineatul (1) litera (a) punctul (i) din Directiva 2000/60, de îndată ce starea a cel puțin unu dintre elementele de calitate, în sensul anexei V la directivă, se degradează cu o clasă, chiar dacă această degradare nu se traduce printr-o degradare de clasificare, în ansamblul său, a corpului de apă de suprafață. Cu toate acestea, în cazul în care elementul de calitate în cauză, în sensul anexei V, figurează deja în clasa cea mai joasă, orice degradare a acestui element constituie o deteriorare a stării unui corp de apă de suprafață.
- 28 Acest criteriu de evaluare nu poate fi transpus pur și simplu asupra domeniului apelor subterane. Astfel, spre deosebire de corpurile de apă de suprafață pentru care Directiva 2000/60 prevede o scară în cinci clase a indicilor de calitate ecologică [a se vedea anexa V secțiunea 1.4.1 punctul (iii)], directiva face o distincție între acestea în ceea ce privește starea cantitativă și starea chimică numai între bună și deteriorată (a se vedea anexa V secțiunile 2.2.4 și 2.4.5).
- 29 Având în vedere faptul că, în Hotărârea Bund für Umwelt und Naturschutz Deutschland (EU:C:2015:433), Curtea a precizat că obiectivul Directivei-cadru privind apa este să se atingă o „stare bună” pentru toate apele — o deteriorare a stării chimice a unui corp de apă subterană ar trebui să existe de îndată ce, din cauza proiectului, se încalcă cel puțin un standard de calitate a mediului pentru un parametru. În schimb, în cazul poluanților care depășesc pragul determinant deja în starea efectivă, orice creștere (măsurabilă) a concentrației constituie o deteriorare.
- 30 În speță acest fapt ar conduce probabil la negarea unei deteriorări. Starea corpului de ape subterane afectat de proiect se califică drept bună din punct de vedere cantitativ și deteriorată din punct de vedere chimic. Acest ultim aspect rezultă din depășirile pragurilor de nitrați și de amoniu din cauza exploatării agricole. În

schimb, restul pragurilor determinante au fost respectate. Ca urmare a proiectului, din cauza utilizării de sare pe timp de iarnă, ar crește ușor numai concentrația de clorură, fără să se depășească însă pragul aplicabil.

31 Cu privire la a patra întrebare:

În opinia Bundesverwaltungsgericht, contrar opiniilor diferite din doctrină, la întrebările 4a) și 4b) trebuie să se răspundă negativ.

- 32 A) Bundesverwaltungsgericht consideră că, potrivit dreptului Uniunii, statele membre nu sunt obligate să adopte dispoziții naționale potrivit cărora toți membrii publicului interesat de un anumit proiect care pot invoca încălcarea propriilor drepturi să fie împuterniciți să pretindă în fața unei instanțe încălcări ale interdicției deteriorării în domeniul apelor și ale obligației îmbunătățirii.
- 33 Potrivit dreptului german, o instanță de contencios administrativ anulează un act administrativ numai atunci când acesta este nelegal și aduce atingere drepturilor reclamantului. Astfel, prin intermediul unei acțiuni îndreptate împotriva unei decizii referitoare la un plan, reclamantul poate critica aprecierea eronată a intereselor sale legitime, dar nu poate solicita ca aprecierea și planificarea să fie lipsită de erori din orice punct de vedere, inclusiv unul obiectiv.
- 34 În măsura în care se aduce atingere dreptului de proprietate al unui reclamant individual, întrucât riscă exproprierea din cauza proiectului, acesta din urmă se poate întemeia pe dreptul constituțional la proprietate (articolul 14 din Legea fundamentală), poate solicita în principiu, o examinare judiciară cuprinzătoare a deciziei de aprobare a proiectului și poate critica așadar și aplicarea eronată a dreptului obiectiv sau aprecierea eronată a intereselor publicului. Această concluzie nu este valabilă însă în cazul în care nici respectarea fără erori a acestor interese nu ar conduce la modificarea proiectului în zona terenului acestei persoane.
- 35 În schimb, în temeiul dispozițiilor UmwRG, asociațiile recunoscute de mediu pot introduce căi de atac în limitele domeniului lor de activitate statutar, fără să fie necesar să invoce o încălcare a propriilor drepturi. Căile de atac sunt întemeiate atunci când s-a încălcat dreptul obiectiv.
- 36 În lumina celor de mai sus, Bundesverwaltungsgericht consideră că particularii neafecțați în dreptul lor de proprietate nu sunt împuterniciți în principiu să invoce încălcări ale interdicției deteriorării sau ale obligației de îmbunătățire, prevăzute de legislația în domeniul apei. Potrivit interpretării date legislației germane, reglementările de la articolele 27 și 47 din WHG, care transpun în dreptul național articolul 4 din Directiva 2000/60 sunt numai de interes public, fără să confere drepturi subiective.
- 37 În opinia Bundesverwaltungsgericht, există multe argumente în favoarea faptului că dreptul Uniunii nu impune o abatere de la această interpretare. Acest aspect este confirmat în special de jurisprudența Curții, potrivit căreia legiuitorul național

are posibilitatea de a limita drepturile a căror încălcare poate fi invocată de un particular în cadrul unei acțiuni în justiție numai la drepturile subiective publice, fără ca o astfel de limitare să fie însă aplicabilă ca atare asociațiilor de protecție a mediului (Hotărârea Curții din 12 mai 2011, Bund für Umwelt und Naturschutz, Landesverband Nordrhein-Westfalen, C-115/09, EU:C:2011:289, punctul 45).

- 38 În Hotărârea din 20 decembrie 2017, Protect Natur-, Arten- und Landschaftsschutz Umweltorganisation (C-664/15, EU:C:2017:987, punctul 34), Curtea a precizat că efectul util al Directivei 2000/60 precum și finalitatea acesteia de protecție a mediului impun ca „particularii sau, eventual, o organizație de protecție a mediului constituită în mod corespunzător” să se poată prevala de aceasta în justiție. Cu toate acestea, în opinia Bundesverwaltungsgericht, tocmai această variantă precizată prin intermediul cuvântului „sau” constituie o dovadă a faptului că statele membre dispun de o marjă de apreciere în acest sens. Această marjă ar putea fi ignorată abia atunci când asociațiile de mediu nu ar avea posibilitatea să atace respectiva decizie.
- 39 Bundesverwaltungsgericht interpretează în același mod precizările Curții referitoare la garanția protecției jurisdicționale efective prevăzută la articolul 19 alineatul (1) TUE, la articolul 47 din Carta drepturilor fundamentale, și la articolul 9 alineatul (3) din Convenția de la Aarhus, în sensul că asociațiile de mediu sunt singurele care nu pot fi private de posibilitatea de a solicita examinarea respectării normelor orientate către interesul general (a se vedea Hotărârea Protect Natur-, Arten- und Landschaftsschutz Umweltorganisation, EU:C:2017:987, punctul 35 și următoarele și punctul 45 și următoarele).
- 40 Și Hotărârea Curții din 8 noiembrie 2016, Lesoochranárske zoskupenie VLK (C-243/15, EU:C:2016:838) face referire de asemenea numai la poziția juridică a asociațiilor recunoscute de mediu.
- 41 În opinia Bundesverwaltungsgericht, din simpla împrejurare că toți membrii publicului interesat - precum și populația în ansamblu - au nevoie de apă potabilă care să nu le afecteze sănătatea, nu rezultă că particularii au drepturi extinse la introducerea unor acțiuni din perspectiva articolului 4 din Directiva 2000/60.
- 42 Desigur, această directivă este menită să asigure, printre altele, furnizarea apei potabile și sănătatea publică, ceea ce înseamnă că, în toate cazurile în care aplicarea deficitară a măsurilor impuse prin directivă ar putea pune în pericol sănătatea umană, persoanele afectate în mod direct trebuie să fie în măsură să se bazeze pe norme obligatorii, pentru a putea solicita examinarea judiciară a respectării de către autoritatea care a emis o autorizație pentru un proiect a obligațiilor care îi revin în temeiul articolului 4 din Directiva 2000/60 (Hotărârea Curții de Justiție din 12 decembrie 1996, Comisia/Germania, C-298/95, EU:C:1996:501, punctul 16, Hotărârea din 25 iulie 2008, Janecek, C-237/07, EU:C:2008:447, punctul 38, Hotărârea Lesoochranárske zoskupenie VLK, EU:C:2016:838, punctul 44, și Hotărârea Protect Natur-, Arten- und Landschaftsschutz Umweltorganisation EU:C:2017:987, punctul 34).

- 43 Cu toate acestea, criteriile afectării și necesității aferente de a putea pretinde protecția jurisdicțională nu au fost definite nici în Directiva 2000/60 și nici în jurisprudența Curții. Astfel, statele membre au o largă marjă de apreciere în acest sens. Legiuitorul național are, în special, posibilitatea de a limita drepturile a căror încălcare poate fi invocată de un particular în cadrul unei acțiuni în justiție împotriva unei decizii numai la drepturile subiective publice, mai precis la drepturile individuale care, potrivit dreptului național, pot fi calificate ca drepturi subiective publice (Hotărârea Curții de Justiție din 16 aprilie 2015, Gruber, C-570/13, EU:C:2015:231, punctul 40 și Hotărârea Comisia/Germania, EU:C:2015:683, punctele 32 și 33). Astfel, membrii publicului interesat care se alimentează cu apă potabilă din rețeaua publică de apă nu pot fi afectați „în mod direct” (a se vedea Hotărârea Curții din 25 iunie 2008, Janecek, C-237/07, EU:C:2008:447, punctul 39), în sensul că, din perspectiva dreptului Uniunii, aceștia trebuie să poată invoca ei înșiși în instanță încălcări ale interdicției deteriorării, respectiv ale obligației îmbunătățirii, prevăzute de legislația în domeniul apei.
- 44 b) În opinia Bundesverwaltungsgericht, în sensul articolului 4 din Directiva 2000/60, nici reclamanților individuali care exploatează fântâni domestice pentru uz privat în imediata apropiere a șoselei planificate și care se tem de deteriorarea apei ca urmare a infiltrărilor de pe suprafața șoselei, nu trebuie să li se acorde în mod obligatoriu dreptul de a-și întemeia acțiunile introduse pe încălcarea interdicției deteriorării sau a obligației îmbunătățirii, prevăzute de legislația în domeniul apei. Acești reclamanți beneficiază de protecție suficientă în temeiul dreptului național.
- 45 Potrivit unei jurisprudențe constante a Bundesverwaltungsgericht, aceștia pot acționa în justiție, ca atare, autorizația prevăzută de norme în domeniul apei, în măsura în care aceasta îi afectează în mod calificat și individualizat. Așadar, aceștia pot pretinde, independent de dispozițiile din dreptul Uniunii că autorizația afectează calitatea apei potabile din pânza freatică aferentă fântânii domestice.
- 46 În cazul în care articolul 4 din Directiva 2000/60 trebuie interpretat în sensul că proprietarul individual al unei fântâni domestice poate pretinde în instanță încălcarea interdicției deteriorării și nerespectarea principiului îmbunătățirii, prevăzute de dreptul Uniunii, acest drept îi revine numai în limitele afectării sale. Așadar, acesta ar trebuie să fie afectat în mod concret nu numai de proiect în sine, ci în plus tocmai de (presupusa) încălcare a interdicției deteriorării respectiv a obligației de îmbunătățire.
- 47 Reclamantul ar fi afectat în acest sens atunci când nerespectarea cerințelor din Directiva 2000/60 ar aduce atingere sănătății sale. Acesta nu ar putea invoca însă respectarea interdicției deteriorării sau a obligației de îmbunătățire din alt punct de vedere, independent de periclitarea sănătății.